

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące gminy/powiatu

nazwa inicjatywy	Plac Zabaw Generała Sowińskiego
nazwa gminy/powiatu	Lublin
dokładny adres	Rada Dzielnicy Wieniawa, ul. Przy Stawie 4, 20-067 Lublin
województwo	lubelskie
telefon	81 466 59 61, +48 660 199 423
adres strony internetowej	---
faks	---
adres e-mail	rdwieniawa@gmail.com

2. Rodzaj(e) podjętych działań (zaznacz):

- kształtowanie efektywnych systemów konsultacji społecznych i udziału obywateli w formułowaniu strategii rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej lub regionalnej;
- wprowadzanie nowatorskich form demokracji lokalnej;
- rozwijanie systemów kontroli i komunikacji społecznej, ze szczególnym podkreśleniem przejrzystości procesów decyzyjnych władz gminy lub powiatu;
- oryginalne formy aktywizacji działalności obywatelskich i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- formy działalności z podmiotami gospodarczymi i ich samorządami na rzecz wspólnoty obywatelskiej i lokalnego rozwoju;
- działania na rzecz wychowania obywatelskiego, w tym pozaszkolne inicjatywy edukacyjne, działania na rzecz młodych mieszkańców gminy lub powiatu;
- decentralizację realizacji zadań publicznych, drogą przekazywania jej organizacjom obywatelskim lub jednostkom bliższym obywateli;
- inne.....
.....

3. Przedmiot działalności

Plac Zabaw Generała Sowińskiego jest przykładem na to, że mieszkańcy mają realny wpływ na zmiany w swoim otoczeniu.

W marcu 2012 r. Rada Dzielnicy Wieniawa jako pierwsza w Lublinie, odpowiadając na apel Urzędu Miasta, spotkała się z mieszkańcami, aby w procesie konsultacji wspólnie zdecydować o przeznaczeniu pieniędzy z rezerwy celowej budżetu miasta na rok 2012. Na spotkanie przyszła grupa mieszkańców, którzy chcieli odbudować swój zdewastowany plac zabaw. Rozpoczęta wtedy inicjatywa nieformalnej grupy ojców i Rady Dzielnicy Wieniawa - „Plac Zabaw Generała Sowińskiego” - po dwóch latach zakończyła się sukcesem. Dwuletnia praca obejmowała wielomiesięczne konsultacje społeczne, opracowanie planu modernizacji zaniedbanego placu zabaw, poszukiwanie środków na realizację inwestycji i żmudne budowanie poparcia dla tego pomysłu. Plac Zabaw Generała Sowińskiego spełnił swoją funkcję na długo przed oddaniem go do użytku pod koniec 2013 r., angażując do wspólnego działania mieszkańców, Radę Dzielnicy, administrację, Urząd Miasta Lublin i podległe mu jednostki. Za pośrednictwem mediów przebił się do świadomości mieszkańców jako dobry przykład na to, że mieszkańcy mają realny wpływ na swoje otoczenie. Stanowi wzór postępowania, który już znalazł naśladowców. Stworzony model działania na terenie dzielnicy Wieniawa staje się powoli standardem.

4. Opis działań

Początek działaniom dały pierwsze w historii Lublina konsultacje społeczne wydatkowania rezerwy celowej budżetu miasta na rok 2012, zorganizowane 21.03.2012 r. przez Urząd Miasta Lublin oraz Radę Dzielnicy Wieniawa. Grupa trzech ojców, mieszkańców dzielnicy, była już w tym czasie zdeterminowana, by przywrócić do życia plac zabaw, na którym bawili się w dzieciństwie. By znów stał się miejscem spotkań wszystkich, niezależnie od wieku, mieszkańców sąsiadujących z nim bloków. Podczas konsultacji złożyli taki wniosek z podpisami mieszkańców. Mimo, że w wyniku konsultacji w 2012 roku inne potrzeby mieszkańców okazały się pilniejsze, temat odnowienia placu zabaw zyskał wsparcie Rady Dzielnicy Wieniawa. Nieformalna grupa ojców "Plac Zabaw Generała Sowińskiego" wspólnie z Radą Dzielnicy zgłosiła pomysł do udziału w akcji „Masz głos, masz wybór”, w ramach której rozpoczęto realizację zadania „Wspólna przestrzeń”. To był prawdziwy początek szeregu wspólnych działań nieformalnej grupy ojców i samorządu w celu wyremontowania placu zabaw. Kamienie milowe to wizja lokalna placu (marzec 2012), w której udział wzięli radni Dzielnicy Wieniawa i Rady Miasta Lublin, przedstawiciele administracji terenu i przedstawiciele Zarządu Nieruchomości Komunalnych, spotkania z przedstawicielami Urzędu Miasta Lublin, a później kolejne wspólne rozmowy w Zarządzie Nieruchomości Komunalnych i w Wydziale Geodezji UM Lublin (kwiecień 2012). Gdy okazało się, że w miejscu placu zabaw jest plan budowy parkingu, grupa ojców z Placu Zabaw Generała Sowińskiego postanowiła nie dawać za wygraną. Uznali, że najważniejsze jest, żeby dowiedzieć się, co jest ważne dla osób, które będą z tego terenu korzystać. Aby poznać opinie i oczekiwania mieszkańców, przeprowadzili konsultacje. Następnym szeroko zakrojonej

akcji promocyjnej było zorganizowanie 5 lipca 2012 r. w sali pobliskiej szkoły debaty publicznej, na której dyskutowano o pomysłach i celach, rozdawano ankiety i wyłoniono 3 zespoły robocze. Intensywna praca trwała ponad trzy miesiące i w listopadzie 2012 r. wyniki prac grup roboczych zaprezentowano mieszkańcom dzielnicy podczas drugiej debaty publicznej. Jesienią Rada Dzielnicy Wieniawa zgłosiła wniosek o wyremontowanie placu zabaw do budżetu miasta na rok 2013. Jednak z uwagi na oszacowany przez urzędników Zakładu Nieruchomości Komunalnych na 500 000 zł koszt rewitalizacji placu zabaw wraz z okalającym go terenem zlokalizowanym pomiędzy trzema blokami mieszkalnymi, pozycja ta nie została uwzględniona w budżecie miasta Lublin.

W styczniu 2013 r. inicjatywa otrzymała nominację do nagrody Supersamorząd 2012, zaś 1 marca 2013 r. grupa nieformalna Plac Zabaw Generała Sowińskiego i władze Dzielnicy Lublina Wieniawa, podczas uroczystej Gali w Pałacu Prezydenckim, zostały uhonorowane tą prestiżową nagrodą. Rada Dzielnicy tymczasem dalej zabiegała o pozyskanie środków z budżetu miasta na realizację społecznego projektu rewitalizacji placu zabaw, uzyskując w końcu dzięki poparciu prezydenta zgodę Rady Miasta Lublin na wygospodarowanie na ten cel 120 000 zł. Zakład Nieruchomości Komunalnych ogłosił przetarg na wykonanie placu według projektu mieszkańców i pierwsza część placu zabaw, która kosztowała 67 000 zł, została ukończona 25 września 2013 r. Ponieważ zostały pieniądze i niezrealizowane w pełni plany mieszkańców, uruchomiono procedurę przetargową na realizację drugiej części placu. Cały plac zabaw zakończono 6 grudnia 2013 r. Prawdziwym świętem było jednak uroczyste otwarcie Placu Zabaw Generała Sowińskiego 16.12.2013 r. z udziałem Prezydenta Miasta Lublin, osób zaangażowanych w cały proces, mediów oraz – co najważniejsze – dużych i małych mieszkańców i mieszkanki dzielnicy. Pozostało jeszcze poprawienie sąsiednich alejek, odwodnienia terenu i uzupełnienie ławek, co nie mogło być wykonane ze środków przeznaczonych na remont placu zabaw.

5. Uzyskane efekty

Plac Zabaw Generała Sowińskiego to przykład doskonałego połączenia i nałożenia się na siebie w czasie oddolnej inicjatywy mieszkańców z pierwszym podejściem Urzędu Miasta Lublin i Rady Dzielnicy Wieniawa w Lublinie do budowania partycypacyjnego modelu zarządzania miastem. Efekt końcowy działań prowadzonych wspólnie przez nieformalną grupę mieszkańców i Radę Dzielnicy pokazuje, jak wielkie znaczenie ma gotowość, motywacja i wola po obu stronach tego procesu. Należy również pamiętać o zaangażowaniu w proces różnorodnych uczestników – począwszy od mieszkańców, na jednostkach samorządowych skończywszy.

Efekty tych połączonych działań to:

1. Oddanie do użytku Placu Zabaw Generała Sowińskiego, odnowionego i wyremontowanego w sposób zgodny z oczekiwaniami mieszkańców i na podstawie przeprowadzonych przez nieformalną grupę mieszkańców konsultacji społecznych.

2. Włączenie szeroko zakrojonych i pogłębionych konsultacji społecznych do wszystkich inicjatyw podejmowanych przez Radę Dzielnicy Wieniawa.
3. Nabycie umiejętności i doświadczenia we włączaniu w podejmowane działania organizacji pozarządowych oraz nieformalnych grup mieszkańców i wspólne tworzenie przestrzeni dla mieszkańców i mieszanek Dzielnicy do dyskusowania, uzgadniania i podejmowania decyzji na temat miejsca, w którym mieszkają.
4. Wzrost zaangażowania w procesy decyzyjne oraz rosnące uczestnictwo mieszkańców i mieszanek Dzielnicy w organizowanych na jej terenie wydarzeniach, takich jak otwarcia placów zabaw, w tym cieszący się niespotykanym zainteresowaniem sylwester dla dzieci na placu zabaw, czy konsultacjach kolejnych dzielnicowych budżetów (na zorganizowanych w styczniu 2014 roku konsultacjach społecznych rezerwy celowej na 2014r. sala pękała w szwach, zaś dyskusja przeciągnęła się o ponad dwie godziny).
5. Kolejne remontowane według schematu sprawdzonego przy staraniach o remont Placu Zabaw Generała Sowińskiego place zabaw, będące inicjatywami mieszkańców i mieszanek Dzielnicy. Schemat postępowania przy rewitalizacji Placu Zabaw Generała Sowińskiego posłużył jako wzór do przygotowanej przez Urząd Miasta Lublin infografiki "Skąd się biorą place zabaw", która jest przeznaczona dla mieszkańców i dla rad dzielnic.

Plac Zabaw Generała Sowińskiego spełnił swoją funkcję na długo przed ostatecznym oddaniem go do użytku pod koniec 2013 roku, zaangażował bowiem do wspólnego działania mieszkańców, Radę Dzielnicy, administrację, urząd miasta i podległe mu jednostki a także, za pośrednictwem lokalnych mediów, przebił się do świadomości wszystkich Lublinian i Lublinianek jako przykład na to, że mieszkańcy mają realny wpływ na to, co dzieje się na ich terenie. Jak się okazuje, świadomość ta przydaje się nie tylko mieszkańcom, ale również radnym: rozpoczęte przez Radę Dzielnicy Wieniawa w 2012 roku konsultacje podziału rezerwy celowej w 2013 roku prowadzone były już w 10 dzielnicach Lublina i wydaje się, że ten model działania staje się już w Lublinie standardem.

6. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Nakłady finansowe:

Z budżetu samorządu:

1. 120 000zł z budżetu Miasta Lublin na modernizację placu zabaw pomiędzy budynkami przy Al. Raclawickich 24 – ul. Sowińskiego 1 i 3.
2. 500 zł z programu „Dzielnice Kultury”, realizowanego przez Warsztaty Kultury w Lublinie, dzięki którym sfinansowano uroczyste otwarcie Placu Zabaw Generała Sowińskiego.

3. Udostępnianie sal na potrzeby spotkań z mieszkańcami w ramach prowadzonych konsultacji społecznych przez I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica.

Z innych źródeł:

1. 500zł – grant z programu „Masz Głos, Masz Wybór”, realizowanego przez Fundację im. Stefana Batorego, dzięki któremu sfinansowano koszty konsultacji społecznych.
2. Ok. 300 zł – nakłady własne nieformalnej grupy mieszkańców "Plac Zabaw Generała Sowińskiego" przeznaczone na toner, papier, artykuły biurowe niezbędne do druku i dystrybucji plakatów informacyjnych dotyczących debat publicznych i konsultacji społecznych.

Czas pracy: ok. 250 godzin pracy osób biorących udział w projekcie: organizacja i udział w spotkaniach, konsultacje społeczne, udział w szkoleniach, akcje plakatowania, wypełnianie odpowiednich dokumentów, przegryzanie się przez procedury, przygotowywanie pism i sprawozdań, załatwianie spraw w urzędach, społeczny nadzór inwestorski podczas prac budowlano-remontowych.

7. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Podstawową trudnością na początkowym etapie był brak możliwości sfinansowania przedsięwzięcia z racji braku środków na ten cel po stronie samorządu miasta. Brak środków jak i przedłużające się procedury związane z realizacją projektu stanowiły ogromne utrudnienie i powodowało to zwątpienie osób zaangażowanych w działania. Wyzwaniem było przekonanie urzędników miejskich do pomysłu rewitalizacji placu i terenu wokół niego jako inwestycji ważnej z punktu widzenia mieszkańców. W przezwyciężeniu tych trudności ogromną pomocą było wsparcie z programu „Masz Głos, Masz Wybór”, a także nagroda „Supersamorząd 2012”, którą otrzymała wspólna inicjatywa mieszkańców i Rady Dzielnicy Wieniawa. Ten impuls z zewnątrz w wielkim stopniu wpłynął na motywację i determinację mieszkańców z jednej strony, z drugiej zaś pokazał decydom, że projekt wart jest dofinansowania ze środków miejskich.

Wydawałoby się, że w tego typu działaniach najtrudniej jest znaleźć wspólny mianownik jeżeli chodzi o potrzeby mieszkańców, z których każdy forsuje swój pomysł. W przypadku tego projektu jednak prawdziwą trudnością okazało się znalezienie wspólnego języka, dzięki któremu efekt końcowy faktycznie zgadzać się będzie z oczekiwaniami mieszkańców dzielnicy, wydiskutowywanymi w toku wielomiesięcznych konsultacji społecznych w grupach roboczych. Zarówno Rada Dzielnicy, jak i nieformalna grupa mieszkańców „Plac Zabaw Generała Sowińskiego”, mówiąc „Plac Zabaw Generała Sowińskiego” mieli na myśli całą przestrzeń, o której rozmawiali z mieszkańcami. Tymczasem okazało się, że z formalnego punktu widzenia plac zabaw to tylko ta część przestrzeni, na której stoją huśtawki i zjeżdżalnie i która jest ogrodzona, a prowadząca do niej alejka oraz

odprowadzenie wody nie zalicza się już do tego tytułu finansowania. Wyzwaniem było również przekonanie urzędników i wykonawców, że w tym przypadku **inwestorem są mieszkańcy**, a nie urzędnicy. Wszystkim zaangażowanym w odnowienie placu zabaw wydawało się, że sukcesem jest już samo pozyskanie środków na modernizację placu i nikt nie spodziewał się, ile wysiłku kosztować będzie zburzenie tradycyjnego schematu działania, według którego mieszkańcy zgłaszają się do administracji, która z kolei kontaktuje się z Zakładem Nieruchomości Komunalnych, który prowadzi współpracę z wykonawcą inwestycji. Wprowadzanie kultury bezpośredniej współpracy pomiędzy działającymi wspólnie mieszkańcami i Radą Dzielnicy a Zakładem Nieruchomości Komunalnych a następnie wykonawcą, było jednym z kluczowych elementów tego procesu. To również przyczynę do budowania bardziej otwartych na potrzeby mieszkańców procedur działania instytucji odpowiedzialnych za realizację tego typu inwestycji i kultury współpracy z ich końcowymi użytkownikami.

8. Zalecenia dla innych jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych wdrożeniem projektu

Kluczem powodzenia we wdrażaniu projektu było:

1. Zaangażowanie się Rady Dzielnicy Wieniawa w oddolną, przemyślaną i świetnie przygotowaną inicjatywę mieszkańców;
2. Koncentrowanie się na rzeczywistych potrzebach osób, które będą korzystać z wyremontowanego placu zabaw i stawianie tych potrzeb na pierwszym miejscu, często kosztem utartych schematów działania;
3. Szukanie wsparcia i angażowanie do działania różnorodnych partnerów, w tym lokalnych polityków oraz mediów;
4. Partnerska, stała współpraca Rady Dzielnicy i mieszkańców;
5. Wzajemne zaufanie grupy mieszkańców i przedstawicieli Rady Dzielnicy, ich przekonanie o kompetencjach i dobrej woli obu stron.

W związku z tym, że trudności pojawiały się, gdy okazało się, że te same określenia mają różne desygnaty (co to jest „plac zabaw”?) dla różnych osób i zaś brak procedury postępowania w sytuacjach, kiedy przedstawicielem interesu mieszkańców nie jest instytucja, jako zalecenie proponujemy dużą otwartość ze strony szeroko rozumianego „urzędu” na zmiany w sposobie zarządzania przestrzenią wspólną i dopuszczenie w przyjmowanych procedurach grupy mieszkańców jako strony w konkretnej sprawie. Wzajemne zaufanie pojawiać się będzie jako następstwo kolejnych wspólnie załatwianych spraw.

Można mieć nadzieję, że w tworzeniu odpowiednich procedur i rutyn urzędniczych pomoże wprowadzanie budżetu obywatelskiego (partycypacyjnego), zdefiniowanego w uchwałach rad właściwego szczebla. Pozwoli to sformalizować ścieżkę postępowania, którego początkiem jest inicjatywa mieszkańców, dzięki czemu możliwe będzie spełnianie ich marzeń.